



UNIUNEA EUROPEANĂ

Elaboratori



Instrumente Structurale
2014-2020

Precup Andrea, Salamon Boróka-Emese, Sandor Veronica

Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară Clasa a VI - a

Curriculum la decizia școlii *opțional de tip aprofundare*

Validatori

Gales Iuliana, Kaitar Roxana Anca, Szejke Ottilia



**COMPETENȚĂ
ȘI EFICIENȚĂ**

„Competență și eficiență în predarea limbii române copiilor și elevilor aparținând minorităților naționale din România” Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Conținut

Argument	3
Competențe specifice și exemple de activități de învățare	4
Sugestii metodologice	7
Justificarea selectării competențelor specifice derivate din competența generală 1	7
Justificarea selectării competențelor specifice derivate din competența generală 2	9
Justificarea selectării competențelor specifice derivate din competența generală 3	12
Justificarea selectării competențelor specifice derivate din competența generală 4	14
Justificarea selectării competențelor specifice derivate din competența generală 5	16
Bibliografie	19

Argument

Limba și literatura română ca disciplină de studiu în școlile și secțiile cu predare în limbile minorităților naționale reprezintă adesea o adevărată provocare. Pornind de la nevoile observate în predarea limbii române ca limbă nematernă, acestea având drept concretizare **crearea unui context de interacțiune elevi-profesori** cu finalitatea de creștere a capacității de comunicare și stimularea motivației de a exersa competențe deja formate. Autorii acestui CDS de aprofundare pentru clasa a VI-a propun explorarea și dezvoltarea competențelor specifice existente în Programa școlară.

Structura acestui CDS de aprofundare corespunde unei ore pe săptămână alocate din schema orară aflată la decizia școlii. CDS-ul propus are avantajul că poate fi adaptat cu ușurință, complexitatea abordării fiind ajustabilă în funcție de gradul de stăpânire al conținuturilor propuse de programa școlară de limba și literatura română pentru școli și lecții cu predare în limbile minorităților naționale, organizate atât în funcție de competențele generale, cât și de cele specifice, după cum urmează:

1. Receptarea textului oral în diverse situații de comunicare
2. Producerea textului oral în diverse situații de comunicare
3. Receptarea textului scris de diverse tipuri
4. Redactarea textului scris de diverse tipuri
5. Manifestarea sensibilității multi- și interculturale, prin valorile promovate în contexte culturale și sociale diverse

Activitățile propuse sunt menite să încurajeze autocunoașterea, să întărească stima de sine și inter-relaționarea pozitivă, marcată de apreciere, precum și identificarea posibilelor resurse care pot sprijini dezvoltarea competențelor de comunicare în limba română.

Pentru că tematica și competențele urmărite în acest CDS se leagă strâns de aprofundarea programei școlare, sugestiile metodologice invită cadrele didactice la identificarea acelor activități de încurajare a curiozității și de reflecție potrivite elevilor de clasa a VI-a. Plecând de la programa școlară în vigoare, această oră de aprofundare încurajează recurgerea la valorificarea identității fiecărui elev ca obiect al învățării, fiind astfel centrată pe explorarea realității elevului nevorbitor de limbă română ca limbă maternă.

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Receptarea textului oral în diverse situații de comunicare

Clasa a VI-a

1.1. Identificarea unor informații, a intențiilor de comunicare și/sau a emoțiilor și a atitudinilor comunicative, din texte orale, monologate sau dialogate

- anticiparea elementelor de conținut ale unui text pe baza titlului/a unui stimul vizual;
- identificarea unor informații în liste/tabele, în funcție de mesajul audiat;
- identificarea emoțiilor prin trecerea în alt cod de comunicare.

1.2. Descoperirea sensului unor cuvinte/sintagme, prin raportare la context și la particularitățile comunicării orale – elemente verbale, nonverbale și paraverbale

- dezbateri cu teme date, concurs de dezbateri;
- exerciții de selectare a informațiilor de tipul adevărat/fals;
- completarea unor texte lacunare;
- jocuri de cuvinte.

1.4. Recunoașterea elementelor specifice limbii române, comparativ cu limba maternă, în receptarea textelor monologate sau dialogate, pe teme familiare

- jocuri de pronunție corectă;
- exerciții de topică pe baza unor elemente vizuale.

1.5. Manifestarea interesului și a curiozității față de diverse teme care fac obiectul unor monologuri sau dialoguri

- identificarea de detalii din mesaje orale;
- exerciții care se bazează pe jocurile Tabu, Activity, Dixit;
- realizarea unui produs (desen, pantomimă) pe baza mesajului audiat.

2. Producerea textului oral în diverse situații de comunicare

Clasa a VI-a

2.1. Utilizarea cuvintelor/sintagmelor nou însușite în enunțuri adecvate sensului dedus din contextul inițial

- formularea unor păreri pe teme familiare, folosind cuvintele nou însușite;
- prezentarea pe scurt a unui poster/proiect/imagie;
- exerciții de recunoaștere a unui obiect din universul apropiat.

2.2. Parafrazarea, pe baza informațiilor explicite și implicite, a unor pasaje din diverse tipuri de text, pe teme familiare

- relatarea conținutului unui scurtmetraj, bandă desenată etc.;

- descrierea unei activități cotidiene, folosind clase morfologice adecvate.

2.3. Prezentarea unor informații, idei și emoții în texte diferite, de tip narativ, descriptiv sau explicativ, pe teme familiare

- oferirea unor recomandări pentru un stil de viață sănătos;
- propunerea unei teme de proiect de grup.

2.5. Realizarea unor interacțiuni verbale, pe teme familiare, cu mai mulți interlocutori, respectând elementele de specificitate: intonație, accent, sunete specifice limbii române, topică

- simularea unor convorbiri telefonice: rezervarea unei camere de hotel;

2.6. Manifestarea interesului și a curiozității față de diverse teme care fac obiectul unor monologuri/dialoguri, în interacțiunea directă sau în cea mediată

- utilizarea jocurilor de rol: dialogul la cumpărături (sfaturi și recomandări);
- solicitarea repetării/reformulării în cazul neînțelegerii unei/unor replici.

3. Receptarea textului scris de diverse tipuri

Clasa a VI-a

3.1. Corelarea informațiilor explicite și implicite dintr-unul sau mai multe texte continue/discontinue/multimodale

- relatarea conținutului unei povestiri pe baza unor desene;
- exerciții de căutare on-line (pagini media ale unor instituții publice/școli/companii aeriene/mersul trenurilor/site-uri turistice).

3.2. Înțelegerea sensului unor cuvinte/sintagme, prin raportare la tema textului citit, la context și/sau folosind dicționarul

- completarea unor enunțuri lacunare, folosind cuvinte date;
- realizarea unor liste/organizatori grafici pentru colectarea datelor din textul dat;
- documentarea pentru realizarea unor proiecte cu caracter cultural/proiecte transdisciplinare).

3.3. Identificarea temei în relație cu ideile principale și cu tiparul narativ, descriptiv, explicativ de structurare a ideilor din texte diverse

- identificarea cuvintelor cheie din fragmente delimitate;
- exerciții de rezumare prin pantomimă.

3.4. Identificarea tipurilor de comunicare artistică/non artistică în texte diverse

- exerciții de identificare a termenilor unei comparații;
- completarea spațiilor lacunare în vederea obținerii unor figuri de stil;
- exerciții de construire de figuri de stil (antiteza, comparația, hiperbola).

3.5. Recunoașterea corectitudinii grafice, lexico-semantică, morfo-sintactice și de punctuație, în texte diverse

- identificarea unor greșeli de punctuație în propoziții date.

4. Redactarea textului scris de diverse tipuri

Clasa a VI-a

4.3. Redactarea unui text multimodal, cu integrarea unor grafice, tabele, scheme, pe teme date, în format letric/electronic

- realizarea unui dosar secret al personajului dintr-o bandă desenată;
- prezentarea orașului - proiect pe grupuri.

4.4. Utilizarea achizițiilor metalingvistice în elaborarea textelor proprii, pe teme diverse

- redactarea unor felicitări cu diferite ocazii;
- completarea unui text lacunar folosind cuvinte de legătură (și, dar, iar).

4.5. Manifestarea preocupării pentru a respecta convențiile specifice tipurilor de text: narative, descriptive, explicative

- proiect de grup: Cartea mea de rețete;
- joc de mesaje: scrierea și redistribuirea de bilețele în clasă, respectând diverse teme și structuri.

5. Manifestarea sensibilității multi- și interculturale, prin valorile promovate în contexte culturale și sociale diverse

Clasa a VI-a

5.1. Manifestarea unei atitudini pozitive față de limba română, ca limbă națională

- realizarea unui profil virtual de scriitor;
- construirea unor reguli pentru clubul de lectură;
- ilustrarea unor cărți citite în limba română.

5.2. Identificarea valorilor promovate în arta aparținând culturii române, materne și universale

- organizarea unui eveniment cultural (concurs de scenete, lansare de carte/revistă etc.);
- vizitarea unor muzee virtuale din întreaga lume;
- identificarea unor teme comune din cărți scrise de autori diferiți, în limbi diferite.

5.3. Exprimarea unei atitudini pozitive față de diversitatea lingvistică și culturală, față de valorile promovate în contexte culturale și sociale diverse

- alcătuirea unui ghid bilingv al localității;
- construirea unui blog al clasei pentru promovarea cărților citite.

Sugestii metodologice

Justificarea selectării competențelor specifice derivate din competența generală 1

Prima abilitate utilizată pentru învățarea unei limbi este ascultarea. Această competență urmărește descifrarea mesajului de către receptor și folosirea cunoștințelor lingvistice referitoare la lumea înconjurătoare. În vederea aprofundării **competenței generale 1**, s-au selectat competențele specifice 1.1; 1.2; 1.4; 1.5.

Prin exersarea **competenței specifice 1.1** elevul bilingv va fi capabil să anticipeze elementele de conținut ale unui text pe baza unui stimul vizual și să dovedească înțelegerea mesajului unei comunicări prin rezolvarea diferitelor tipuri de itemi.

Din cauza neînțelegerii unor cuvinte sau a unor sintagme, pot apărea goluri în receptarea textului ascultat. **Competența specifică 1.2** întregește tabloul comunicării prin introducerea elementelor nonverbale și paraverbale care sprijină elevul în decodarea mesajului.

Competența specifică 1.4 vizează recunoașterea elementelor specifice limbii române, accentul punându-se pe jocurile de pronunție și pe exercițiile de topică, elemente importante în receptarea corectă a mesajului oral.

La nivelul **competenței specifice 1.5** se propune lărgirea orizontului lingvistic și cultural al elevului prin valorificarea diverselor experiențe de viață, urmărindu-se, deopotrivă, reacția la mesajele verbale sau nonverbale la care vorbitorii sunt expuși.

Exemple de activități de învățare

Corelare competență specifică - conținut

Etape recomandate în activitățile de receptare a mesajului oral

Mijloace de învățământ: material audio, adecvat specificului clasei, fișe de lucru;

Contextul propus: Conversația dintre doi oameni aflați într-o stație de autobuz.

Etape:

1. Profesorul le arată elevilor câteva imagini reprezentând o stație de autobuz, iar elevii răspund la întrebări de tipul: *Unde se află oamenii din imagine?, Ce fac ei?* etc.

2. Elevii ascultă înregistrarea și stabilesc cine sunt participanții la dialog și care este tema discuției.

3. Se împart fișe de lucru pentru a verifica înțelegerea mesajului oral.

Exemplu de item: Alege varianta corectă:

Bărbatul așteaptă autobuzul 24/42.

Femeia merge la *cumpărături/în vizită la o mătușă*.

4. Elevii, așezați în perechi, compară răspunsurile. Dacă au fost răspunsuri greșite, ascultă din nou înregistrarea.

5. Ulterior, elevii vor discuta despre avantajele și dezavantajele mijloacelor de transport în comun.

Evaluare

Grilă de autoevaluare propusă pentru competența specifică 1.5

Nume și prenume elev: _____

	Da	Nu	Observații
Ritmul vorbirii a fost prea alert.			
Înțeleg mesajul general din conversația audiată.			
Recunosc elemente de detaliu din dialogul ascultat.			
Pot recunoaște timpul verbal folosit în discuție.			
Pot prezenta ideile principale ale dialogului.			

Justificarea selectării competențelor specifice derivate din competența generală 2

Pentru a crește nivelul de implicare al elevilor în activitățile de comunicare, în vederea dezvoltării competenței generale 2 s-au selectat competențele specifice 2.1; 2.2; 2.3; 2.5; 2.6, care să mărească flexibilitatea în comunicarea în limba română ca limbă nematernă prin crearea unor contexte diferite.

La nivelul **competenței 2.1** se propune exersarea producerii de text prin utilizarea cuvintelor nou învățate în jocuri de rol și simulări care solicită elevii să gândească creativ și să antreneze cunoștințe multiple. Astfel, elevii pot realiza prezentarea diferitelor situații, evenimente sau ilustrații, care antrenează vocabularul nou însușit, pot pune cuvintele noi în context, pot examina desinențele acestora în funcție de modificarea categoriilor gramaticale și pot aprofunda sensul cuvintelor. Competența se poate dezvolta prin jocuri în perechi sau în grup, care presupun ghicirea obiectelor descrise cu sau fără mijloace de tip carduri cu imagini, jocul Dixit, Activity, Headbenz sau altele asemenea.

Exemple de activități de învățare

Corelare competență specifică – conținut

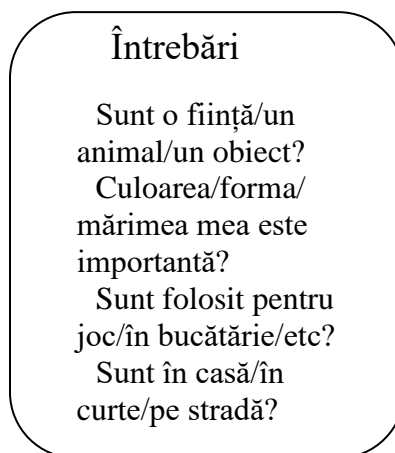
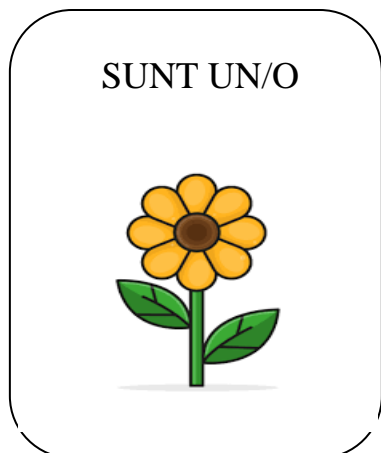
Activitate de tip întrebare-răspuns, forma de organizare: în perechi sau în grup

Descrierea activității:

Elevii iau o carte cu o imagine pe care i-o arată colegului sau grupului, după caz. Apoi elevul care nu a văzut cartea pune întrebări pentru a afla ce obiect/ființă/alt cuvânt se află pe carte. Colegul sau colegii săi pot răspunde numai cu DA sau NU.

Etape:

1. Se formează perechile sau grupurile.
2. Elevii primesc cărțile de joc cu imagini. Se pot folosi cărți realizate individual sau achiziționate în cadrul diferitelor jocuri. La primele ocazii de joc, se pot oferi cărți care conțin întrebări utile pentru succesul ghicirii obiectelor sau întrebările ajutătoare pot fi tipărite pe verso-ul cărților de joc.



3.

răspund până la ghicirea obiectului.

Partenerii pun întrebări și

Evaluarea activității: discutarea în grup a reușitelor și a dificultăților întâmpinate în cadrul activității.

Activitățile de învățare destinate dezvoltării **competenței 2.2** facilitează evocarea structurilor învățate în diferite contexte, cu scopul de a fi utilizate în comunicarea orală, fie pentru exersarea diferitelor clase morfologice, de exemplu: relatarea programului zilnic, utilizându-se verbe la diateza reflexivă, fie pentru dezvoltarea abilității de identificare a unor idei principale sau secundare dintr-un text dat: relatarea conținuturilor diverse cum ar fi un film, o poveste, o bandă desenată etc.

Exemplu de activitate de învățare

Corelare competență specifică – conținut

Activitate de tip joc de rol, forma de organizare: în perechi

Descrierea activității:

Un elev mimează activitățile din programul zilnic, în timp ce colegul său „traduce” în vorbire acțiunile sale, povestind cele arătate.

Evaluarea activității: elevii vor menționa trei aspecte care le-au plăcut, trei activități în timpul cărora s-au simțit foarte bine și trei lucruri pe care nu le-ar mai repeta.

□□□□□ Mi-a plăcut să:	□□□□□ M-am simțit extraordinar când:	□□□□□ Nu aş mai face niciodată...

Competența 2.3 presupune prezentarea unor informații, idei și emoții în texte diferite, ceea ce constituie un prilej excelent pentru antrenarea unui vocabular tematic însușit, precum și pentru lucrul în echipă. Elevilor li se poate cere să realizeze prezentări pe teme diverse, realizarea unor reclame, videoclipuri pentru promovarea unei activități și altele asemenea.

Jocul de rol sprijină elevii în exersarea **competenței 2.5 și 2.6** prin emiterea de ipoteze și vizualizarea unor situații viitoare de comunicare orală, dintr-o poziție de siguranță. Experimentarea ludică presupune ca elevii să învețe intuitiv și să utilizeze cuvinte noi în comunicarea orală. Interacțiunile verbale realizate în clasă, simularea unor situații de comunicare ajută elevii să exerseze și să fixeze structurile necesare comunicării în situații reale de comunicare.

Exemplu de activitate de învățare

Corelare competență specifică – conținut

Activitate de tip întrebare-răspuns, forma de organizare: în perechi

Descrierea activității:

Elevii primesc o situație de comunicare adecvată vocabularului tematic sau claselor morfologice nou însușite, pe care o realizează și o prezintă în timpul alocat activității.

Exemple de situații de comunicare:

Realizarea unui dialog într-un magazin de jucării	Realizarea unui dialog legat de cumpărarea unui animal de companie
<p>Roluri: 1 vânzător și 1 cumpărător, copil, părinte</p> <p>Situație: copilul dorește o jucărie, mama/tatăl nu îi dă voie</p> <p>Criterii: minimum 10 replici</p>	<p>Roluri: 2 copii, 2 părinți</p> <p>Situație: copiii vor să aibă un câine, părinții nu sunt de acord</p> <p>Criterii: minimum 15 replici</p>
Realizarea unui dialog legat de ocuparea unui loc în tren	Realizarea unui dialog legat de cumpărarea unui bilet la un eveniment sportiv /cultural

<p>Roluri: 2 călători care au ocupat locurile celorlalți, 2 călători care au bilete pentru locurile ocupate</p> <p>Situație: cei cu bilet vor să stea la locurile lor, ceilalți călători nu vor să le elibereze</p> <p>Criterii: minimum 6-8 replici/vorbitor</p>	<p>Roluri: 1 vânzător de bilete, 3 cumpărători</p> <p>Situație: este un singur bilet liber</p> <p>Criterii: minimum 6-8 replici/vorbitor</p>
--	---

Evaluarea activității

Pentru evaluarea acestor tipuri de activități, se propun grile de evaluare, care se pot pregăti de fiecare profesor în parte, în funcție de conținutul cu care lucrează pe parcursul activităților.

Exemplu de grilă de evaluare:

Criterii	Adecvat	Neadevat
*respectarea rolurilor	Respectarea cerinței - 1	Nerespectarea cerinței - 0
*respectarea criteriilor referitoare la numărul minim de replici	Respectarea cerinței - 1	Nerespectarea cerinței - 0
*respectarea temei	Respectarea cerinței - 1	Nerespectarea cerinței - 0
*inclusiunea categoriilor gramaticale indicate	Respectarea cerinței - 1	Nerespectarea cerinței - 0
*corectitudine	Greșeli ocazionale - 1	Greșeli frecvente - 0

Justificarea selectării competențelor specifice derivate din competența generală 3

Exercițiile de lectură și activitățile de receptare a textului scris își propun să aducă în fața elevilor, prin intermediul textelor, personaje și locuri diferite asemeni unei oglinzi în care aceștia pot citi despre

cineva care arată ca ei, care trece printr-o situație asemănătoare sau care are o problemă similară. La această vârstă, în relația cu textul, elevii sunt interesați în special de probleme sociale concrete și au cunoștințe de bază, influențate mai ales de mediile din care provin, de școală și de lecturile realizate în limba maternă.

Exercițiile propuse pe baza textelor vor sprijini dezvoltarea competenței de corelare a informațiilor explicite dintr-unul sau mai multe texte continue/discontinue/multimodale (**competența 3.1**) și descoperirea sensului unor cuvinte sau sintagme, prin raportare la tema textului citit (**competența 3.2**). Activitățile de lectură vor trece de la un anumit interes pentru lectură, la recunoașterea temelor în relație cu ideile principale către o lectură implicată și entuziastă, în urma căreia elevul va putea identifica tipurile de comunicare artistică sau non artistică (**competența 3.4**). Expunerea elevilor la diferite tipuri de texte va sprijini dezvoltarea capacității de recunoaștere a corectitudinii grafice, lexico-semantice, morfo-semantice și de punctuație (**competența 3.5**).

Exemplu de activitate de învățare

Corelare competență specifică – conținut

3.2. Înțelegerea sensului unor cuvinte/sintagme, prin raportare la tema textului citit, la context și/sau folosind dicționarul.


Pentru a înțelege un cuvânt, o propoziție, un text, avem nevoie întotdeauna să apelăm la cunoștințele anterioare, pentru a face legătura cu cuvintele din text. Activitatea propusă ajută la sistematizarea informațiilor sub o formă grafică, elevul putând vizualiza conexiunile între cuvinte diferite, astfel încât să obțină o imagine de ansamblu a informațiilor transmise în text.

Descrierea activității:

Exercițiul se poate utiliza pentru intensificarea retenției. Cuvântul-cheie se pune în centru, iar elementele care sunt în relație cu termenul –cheie se pun în jurul său.

1. Se transcrie fiecare concept/idee și fiecare exemplu pe o foaie de hârtie (se pot folosi foi de culori diferite pentru concepte și exemple);
2. Se aranjează mai întâi conceptele în felul următor: locul în care apare în text citatul se situează în partea de sus a foii, iar celelalte mai jos. Elevul va începe completarea în sensul acelor de ceasornic, va scrie un antonim, va integra antonimul într-un enunț, va identifica contexte în viața reală în care va

putea folosi acel cuvânt. Ulterior pot fi indicate sinonime, iar elevul va nota o explicație a cuvântului, urmând ca la final, aceasta să fie verificată folosind dicționarul. De asemenea, se mai pot adăuga și alte cuvinte care pot facilita înțelegerea celui deja notat pe hartă. Pot fi introduse sinonime, antonime sau chiar o imagine.

Definiția din dicționar	Definiția mea	Locul în care apare în text "....."
Sinonim Propoziție:	Scrie cuvântul aici: 	Antonim Propoziție:
Arată că știi (construiește o propoziție)	Unde ai putea auzi sau folosi acest cuvânt?	Ilustrație/ desen

Evaluare

La finalul activității, materialele realizate de elevi pot fi expuse pe un perete, iar colegii pot, într-un tur al galeriei, să studieze cu atenție pliantele și să decidă pe care termen l-au înțeles și l-au reținut cel mai bine sau cel mai ușor. Se pot realiza chiar clasamente utilizând pliantele realizate, în felul acesta elevii reținând mai mulți termeni din textul dat.

Justificarea selectării competențelor specifice derivate din competența generală 4

Selecția competențelor specifice 4.3, 4.4 și 4.5 stimulează creativitatea elevului, iar pe măsură ce elevii interacționează cu textul, cu structurile de text cel mai des întâlnite, competența de redactare se îmbunătățește, ei fiind deja familiarizați cu diferite convenții. Dezvoltarea competenței 4.3 se va realiza treptat, astfel încât, elevii să se familiarizeze treptat cu prezența unor grafice, scheme, să încerce

explicarea lor, urmând să includă aceste etape printre obișnuințele lor. Introducerea unor exerciții ce implică diferite instrumente digitale (inserarea unei imagini, a unui tabel, utilizarea instrumentului Google Drive, Canva.com) va sprijini dezvoltarea acestei competențe, făcând mult mai ușor transferul către nevoile vieții reale.

Exersând competența **4.4**, elevul își va activa cunoștințe metalingvistice pe care le va contextualiza în sfera redactării de text. Componenta gramaticală a competenței de redactare integrează toate aspectele limbii: fonetic, lexical, morfologic și sintactic.

Exercițiile propuse solicită elevilor mobilizarea resurselor interne și externe în scrierea unor texte inspirate din situații familiare. Astfel, vor putea dezvolta și exersa competența **4.5**, comunicarea scrisă putând să ia forma unor compuneri elaborate, dirijate sau libere, fiind concepute pe baza unui plan inițial și respectarea convențiilor specifice tipurilor de text: narrative, descriptive, explicative.

Exemple de activități de învățare

Continuă povestea...

Profesorul solicită elevilor să continue acțiunea propusă „ce se întâmplă după” (ce fac personajele, ce personaj nou poate apărea, cum depășește obstacolul întâmpinat etc.).

Salata de povești

Se realizează o nouă poveste prin amestecarea personajelor și evenimentelor cu care elevii deja s-au familiarizat. Sunt aduse astfel în aceeași poveste personaje din alte texte. Pot fi selectate texte discutate în clasă sau texte scurte care reprezintă lecturi individuale ale elevilor. Activitatea poate fi sprijinită de un tabel sau un grafic oferit de profesor, în care elevul să noteze inițial personajele selectate, apoi timpul și spațiul ales, etapele acțiunii.

Gândește-te și completează!

Pe tablă sunt scrise: un titlu, cuvinte din diferite propoziții sau enunțuri cu spații lacunare. Elevii completează propozițiile în așa fel încât textul să devină coerent și să aibă legătură cu titlul.

Tehnica asocierii libere permite elevilor să realizeze asocieri individuale în legătură cu subiectul propus (o idee, un termen, un nume, un fenomen). Se prezintă elevilor etapele care trebuie parcurse. Profesorul solicită comentarii și explicații ale asocierilor obținute. Elevii pot asocia elemente ce țin de cultura comunității lor și elemente extrase din fragmente de text date.

Evaluare

În funcție de exercițiul ales, profesorul va putea evalua cunoștințe extralingvistice (cunoașterea valorilor și normelor sociale dintr-o anumită comunitate și felul în care se reflectă la nivel de limbaj), legate de tipul textului redactat, cunoștințe despre organizarea textului scris, capacitatea de a utiliza resursele gramaticale.

Profesorul va insista asupra evaluării modului în care au fost însușite particularitățile morfologice și sintactice care ridică cel mai frecvent probleme vorbitorilor non-nativi de limba română: genul și numărul substantivului, flexiunea verbelor cu problema alternanțelor consonantice și vocalice, reluarea și anticiparea complementului direct și a celui prepozițional, topica. De asemenea, se va avea în vedere și cunoașterea vocabularului și ortografierea cuvintelor cu consoanele specifice (ă, â, î, ș) și grupurile de litere caracteristice (ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi).

Justificarea selectării competențelor specifice derivate din competența generală 5

Manifestarea sensibilității multi- și interculturale, prin valorile promovate în contexte culturale și sociale diverse, presupune educarea elevilor în sensul aprecierii culturii celuilalt, descoperirii unor valori comune ambelor culturi, dar și celor universale, respectiv în vederea antrenării flexibilității în comunicare. Una dintre competențele specifice din cadrul acestei competențe generale este manifestarea unei atitudini pozitive față de limba română, ca limbă națională, diminuarea reticenței în privința producerii de texte orale în limba română, cauzată de frica de eșec. Dezvoltarea acestei competențe specifice, combinată cu atitudinea pozitivă față de diversitatea lingvistică și culturală, susțin realizarea unor activități de tip social, întâlniri dintre elevi aparținând unor culturi diferite, tabere, excursii tematice, dar și activități legate de lectură, de exemplu ilustrarea unor lecturi citite în limba română, vizionarea unor pelicule cu tematică specifică, alcătuirea unui ghid bilingv al localității natale sau realizarea unor interviuri cu membrii comunității, care aparțin ambelor etnii.

Exemple de activități de învățare

Vânătoarea de legende

În cadrul acestei activități, elevii va trebui să caute legende care explică originea sau istoria anumitor monumente naturale sau construite, respectiv cele studiate în cadrul orelor de limbă maternă, cum ar fi, de exemplu „Kőműves Kelemen”, perechea acestei legende fiind balada Meșterul Manole. Construind harta textului, vor identifica punctele comune și diferențele, vor putea ilustra textele citite sau vor putea realiza o copertă pentru o carte bilingvă, în care apar ambele legende. De asemenea, pot discuta în cadrul unui forum, cauzele care au dus la nașterea unor legende aproape identice în cultura ambelor etnii.

Ghidul școlii/localității

Activitatea presupune adunarea unor informații și curiozități despre amplasarea, istoria, punctele de reper ale școlii sau ale localității de unde provin elevii/unde se află școala și realizarea unor broșuri bilingve, care se pot tipări și distribui în eventualitatea unei vizite din partea unei clase înfrățite. Activitatea se poate realiza în grup, fiecare membru având sarcini bine conturate.

Evaluarea ambelor activități se poate realiza printr-o grilă de evaluare în care se vor trece următoarele criterii (fără a se limita doar la ele): trei lucruri noi pe care le-am aflat, trei lucruri surprinzătoare, trei lucruri despre care am avut informații etc. De asemenea, elevii vor putea realiza teste (teste grilă) din informațiile cuprinse în materialele realizate pentru colegii lor, pentru a evalua cunoașterea informațiilor descoperite.

Interviuri

În cadrul activităților care antrenează sensibilitatea către cultura celuilalt, elevi pot realiza mici interviuri, videoclipuri cu personalități aparținând uneia sau ambelor etnii. În cazul unui interviu cu un reprezentant al comunității locale, vorbitor nematern de limbă română, accentul cade pe utilizarea limbii, pentru a arăta necesitatea învățării limbii statului și pentru a observa performanța în acest sens a unor persoane importante pentru comunitate.

Posibile întrebări pentru subiectul interviuat, vorbitor nematern de limbă română:

**Ce ați învățat la materia limba și literatura română când ați fost la gimnaziu?*

**Cum ați învățat limba română? V-a fost greu sau ușor? Ați avut o tehnică anumită de învățare?*

**Povestiți o situație amuzantă în care ați confundat un cuvânt cu altul ...*

**Au existat situații în care nu ați știut cum să explicați ce doriți? Cum v-ați descurcat?*

**Povestiți o situație în care v-a fost de mare folos că știți să vorbiți în limba română.*

**Unde și când folosiți astăzi limba română? Vă este necesară în munca Dvs.?*

**Ce sfaturi le-ați da elevilor de astăzi pentru învățarea limbii române?*

Evaluarea activității: interviurile realizate de elevi se pot vizualiza/citi de întreaga comunitate școlară, se pot publica în revista școlii, pe blogul clasei sau al școlii, evident, cu consimțământul celor intervievați, pentru a realiza o activitate de tip turul galeriei, solicitându-se opinii sau aprecieri din partea vizitatorilor/spectatorilor/cititorilor.

Bibliografie

***Programa pentru Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară, clasele a V-a – a VIII-a, 2017, OMEN nr. 3393/28.02.2017

***Ghidul profesorului de limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară, Cluj-Napoca, Editura „Abel”, 2017

Conley, Mark W., *Înțelegerea Textelor și ariile curriculare*, Iași, Ed. Polirom, 2019

Douglas Fisher, William G. Brozo, Nancy Frey, Gay Ivey, *50 de metode de instruire pentru a facilita înțelegerea unui text*, Iași, Editura Polirom, 2021

Norel, Mariana, Pop, Liana, *Limba română ca a doua limbă*, Educația+, București, 2005

Pamfil A., *Didactica limbii și literaturii române pentru școlile cu predare în limbile minorităților naționale*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2000

Platon, Elena (coord.), *Procesul de predare-învățare a limbii române ca limbă nematernă (RLNM) la ciclul gimnazial RLNM: P2- ciclul gimnazial*, Cluj-Napoca, Editura „Casa Cărții de Știință”, 2011

Platon, Elena (coord.), *Româna ca limbă străină. Caiete didactice. A1+*, Cluj-Napoca, Editura „Casa Cărții de Știință”, 2012

Rusu, Mina Maria, Norel, Mariana, *Ghidul profesorului de limba și literatura română*, Editura Nomina, 2017

Rodari, Gianni, *Gramatica fanteziei*, Ed.Art, București, 2016

Sâmihăian, F., *O didactică a limbii și literaturii române: provocări actuale pentru profesor și elev*, București, Editura Art, 2014

Sonea I., Vasiu L., Vîlcu D., *Manual de limba română ca limbă străină (RLS), Nivel B1*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2021

Tódor, Erika Mária, *Predarea-învățarea limbii române ca limbă nematernă: o alternativă a lingvisticii aplicate*, Scientia, Cluj-Napoca, 2020

Titlul proiectului: „*Competență și eficiență în predarea limbii române copiilor și elevilor aparținând minorităților naționale din România*”

Beneficiarul proiectului: Ministerul Educației

Elaboratori: Precup Andrea, Salamon Boróka-Emese, Sandor Veronica

Validatori: Gales Iuliana, Kaitar Roxana Anca, Szejke Ottilia

Data publicării:

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului